

Vesa Vilkman

Ammatillisen koulutuksen rahoitukseen vaikuttavat tekijät ja kuinka parantaa saatavaa rahoitusosuutta

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Insinööri (YAMK)

Ajoneuvotekniikka

Insinöörityö 27.1.2025

Tiivistelmä

Tekijä:	Vesa Vilkman
Otsikko:	Ammatillisen koulutuksen rahoitukseen vaikuttavat tekijät ja kuinka parantaa saatavaa rahoitusosuutta
Sivumäärä:	24 sivua
Aika:	27.1.2025
Tutkinto:	Insinööri (YAMK)
Tutkinto-ohjelma:	Ajoneuvotekniikan tutkinto-ohjelma
Ammatillinen pääaine:	Ajoneuvotekniikka
Ohjaajat:	Osaamisaluejohtaja Jari Saatsi Tiimiesihenkilö Jouni Kemppinen

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli tutkia ammatillisen koulutuksen rahoitusta sekä kehittää Keski-Uudenmaan koulutuskuntayhtymän Wärtsiläntien toimipisteen tiimin rahoitusosuuksien parantamista. Työssä keskityttiin erityisesti vaikuttavuusrahoituksen kehittämiseen. Havaittuun ongelmaan, eli alhaisiin palautekyselyiden vastausmääriin opiskelijoiden, työpaikkojen ja työpaikkaohjaajien osalta, pyrittiin löytämään ratkaisuja.

Tutkimus toteutettiin toimintatutkimuksena, sillä tavoitteena oli tunnistetun ongelman ratkaiseminen ja toiminnan kehittäminen. Työssä myös tutkittiin teoretietoa ammatillisen koulutuksen rahoituksen rakenteista ja siihen vaikuttavista tekijöistä.

Opinnäytetyön tuloksena pilottiryhmän aloituskyselyiden vastausprosenttia saatiin parannettua, minkä ansiosta kehitettyä toimintamallia on mahdollista hyödyntää jatkossa laajemminkin. Vaikka työelämäpalautteiden osalta kehitystyö jatkuu, saavutettiin myös tässä osittaisia parannuksia työn aikana.

Avainsanat: ammatillinen koulutus, perusrahoitus, suoritusrahoitus, vaikuttavuusrahoitus

Tämän opinnäytetyön alkuperä on tarkastettu Turnitin Originality Check -ohjelmalla.

Abstract

Author: Vesa Vilkmán
Title: Factors influencing the funding of vocational education and how to improve the received funding share
Number of Pages: 24 pages
Date: 27 January 2025

Degree: Master of Engineering
Degree Programme: Automotive Engineering Degree Program
Professional Major: Automotive Engineering
Supervisors: Jari Saatsi, Director of School
Jouni Kempainen, Team Supervisor

The goal of this thesis was to study the funding of vocational education and to improve the funding shares of the team at the Wärtsiläkatu campus of the Keski-Uusimaa Education Consortium. The focus was particularly on developing performance-based funding. The aim was to find solutions to the identified issue of low response rates in feedback surveys from students, workplaces, and workplace instructors. As a result of the development work, these response rates were successfully increased.

The study was conducted as action research, as the aim was to solve the identified problem and improve practices. The work also examined theoretical information on the structures of vocational education funding and the factors influencing it.

As an outcome of the thesis, the response rate for initial surveys in the pilot group was improved, enabling the developed operational model to be utilized more broadly in the future. While development work regarding workplace feedback continues, partial improvements were also achieved in this area during the study.

Keywords: Vocational education, basic funding, performance-based funding, effectiveness-based funding

Sisällys

Lyhenteet

1	Johdanto	1
2	Keuda	2
3	Ammatillisen koulutuksen rahoitus	6
3.1	Perusrahoitus	8
3.2	Suoritusrahoitus	9
3.3	Vaikuttavuusrahoitus	10
3.4	Rahoituksen leikkaukset ja rahoituksen muutokset tulevaisuudessa	14
4	Rahoituksen tilanne tiimissä	16
4.1	Perusrahoitus	16
4.2	Suoritusrahoitus	16
4.3	Vaikuttavuusrahoitus	18
4.4	Työelän haastattelut	21
5	Tehdyt muutokset	22
5.1	Aloituskyselyt ja lopetuskyselyt	23
5.2	Työpaikka- ja työpaikkaohjaajakyselyt	24
6	Yhteenveto ja pohdinnat	24

Lähteet

Lyhenteet

Keuda: *Keski-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä.*

OKM: Opetus- ja kulttuuriministeriö

OPH: Opetushallitus

1 Johdanto

Tämän työn tarkoituksena on tutkia ammatillisen koulutuksen rahoitusta ja siihen vaikuttavia tekijöitä sekä kehittää keinoja, joita hyödyntämällä oppilaitos saa parannettua valtion myöntämää ammatillisen koulutuksen rahoitusta. Ammatillinen koulutuksen rahoitus perustuu valtion budjettiin ja se koostuu kolmesta eri lähteestä. Perusrahoitus koostuu opiskelijavuosista, ja tämän osuus rahoituksesta on 70 %. Suoritusrahoitus kostuu suoritetuista tutkinnoista ja tutkinnon osista, ja tämän osuus on 20 % kokonaisrahoituksesta. Vaikuttavuusrahoitus on 10 % ja siihen vaikuttavat opiskelijan työllistymien, jatko-opinnot ja saatu palaute. (Ammatillisen koulutuksen rahoitus A 2024.) Työssä keskitytään erityisesti suoritusrahoitukseen ja vaikuttavuusrahoitukseen vaikuttaviin tekijöihin ja niistä saatavan rahoituksen parantamiseen.

Tutkimus- ja kehittämistyön toimeksiantajana on Keski-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä Keuda. Työ keskittyy Järvenpään Wärtsiläkadun toimipisteeseen, tiimiin, jossa tämän opinnäytetyöntekijä toimii ajoneuvoalan opettajana. Työn tarve on tullut esiin tiimissä käytyjen keskusteluiden sekä tarkasteltujen lukujen kautta. Vaikuttavuusrahoituksen puolelta, erityisesti työelämäpalautteiden osalta, parannusta on mahdollista tehdä reilusti.

Työn valmistelu alkoi syksyllä 2023, kun tarve kehittämistyölle ilmeni. Visio tehtävästä kehitystyöstä kehittyi ja selkeni syksyn aikana. Työtä selkeytti syksyllä 2023 pidetty opinnäytetyöseminaari. Tammikuussa 2024 alkoi tutustuminen ammatillisen koulutuksen rahoitukseen ja siihen vaikuttaviin eri tekijöihin. Teoriaan tutustumisen jälkeen oli vuorossa syvempi tilanteen kartoittaminen saatujen lukujen pohjalta. Syksyn 2024 aikana tiimissä otettiin käyttöön suunniteltuja uudistuksia. Työn kokoaminen saatettiin loppuun vuoden 2025 alkupuolella.

2 Keuda

Toimeksiantajana työssä on Keski-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä Keuda. Keuda on vuonna 1962 perustettu ammatillisen koulutuksen järjestäjä Keski-Uudellamaalla. Yhtymän omistajakunnat ovat Järvenpää, Kerava, Mäntsälä, Nurmijärvi, Pornainen, Sipoo ja Tuusula. Keuda-konserniin kuuluu myös Keuda Koulutuspalvelu Oy. (Tietoa Keudasta 2024.).

Keuda tarjoaa koulutusta kaikilla ammatillisen koulutuksen aloilla, joissa opiskelijat voivat suorittaa perustutkintoja, ammattitutkintoja tai erikoisammattitutkintoja. Yhteenlaskettu opiskelijamäärä oli Keudan 10 toimipisteessä vuonna 2022 noin 12 000. Opiskelijoista noin 11 000 suoritti ammatillista koulutusta, ja noin 1000 opiskelijaa suoritti aikuisten perusopetusta, työvoimakoulutusta, valmentavaa koulutusta tai vapaata sivistystyötä. Työntekijöitä on Keudassa noin 850, joista opetushenkilöstöä 80 prosenttia. (Tietoa Keudasta 2024.)

Keudan visio, missio ja arvot

Visio - Tahtotila

Keuda pyrkii olemaan saavutettava ja paikallinen koulutuskuntayhtymä, joka on helposti kaikkien ulottuvilla ja tarjoaa koulutusta eri puolilla Uuttamaata. Keuda toimii vastuullisesti ja kestävästi ottaen huomioon ympäristön ja talouden näkökulmat. Keuda pyrkii myös olemaan digitaalisesti vaikuttava ja hyödyntämään uusia teknologioita opetuksessa. (Tietoa Keudasta 2024.).

Missio - Toiminta-ajatus

Keudan missiona on toteuttaa yksilöllisiä ja vaikuttavia koulutus- ja kehittämispalveluita, jotka vastaavat opiskelijoiden ja työelämän tarpeisiin. Keuda tarjoaa monipuolista koulutusta eri aloilla ja pyrkii kehittämään opetusta ja oppimista yhteistyössä työelämän kanssa. (Tietoa Keudasta 2024.).

Arvot

Keudan arvot ovat välittäminen, arvostus ja uusiutuminen. Keudassa arvostetaan ammattilaisuutta ja pyritään kehittämään jatkuvasti omaa osaamistaan. Keudassa kunnioitetaan toisiaan ja toisten osaamista ja pyritään luomaan avoin ja yhteistyökykyinen työympäristö. Keuda uudistuu maailman ja työelämän mukana hyödyntäen kädentaitoja ja digitaalisia työkaluja. Keudassa välitetään opiskelijoista sekä työyhteisön jäsenistä. Keudassa luodaan yksilöllisiä opintopolkuja. Jokaisella on mahdollisuus kehittää itseään ja saavuttaa tavoitteensa. (Tietoa Keudasta 2024.).

Keudan asiakaslupaus

Keuda lupaa olla innostava opiskelupaikka, ketterä kumppani ja haluttu työpaikka. Keuda tarjoaa opiskelijoille inspiroivan ja motivoivan oppimisympäristön, jossa he voivat kehittyä ja saavuttaa parhaat mahdolliset oppimistulokset. Keuda on ketterä ja joustava kumppani työelämälle ja vastaa nopeasti työelämän muuttuviin tarpeisiin. Keuda on myös haluttu työpaikka, joka tarjoaa ammatillisesti haastavia ja kehittymismahdollisuuksia tarjoavia tehtäviä. (Tietoa-Keudasta 2024.).

Tiivistetysti voidaan todeta, että Keuda verkkosivujensa mukaan keskittyy luomaan opiskelijoille yksilöllisiä opintopolkuja, jotka tukevat heidän kehittymistään ja auttavat heitä saavuttamaan asetetut tavoitteet opiskelijoiden omien vahvuuksien ja kiinnostusten pohjalta. Keuda pyrkii myös pysymään ajan tasalla työelämän jatkuvasti muuttuvista tarpeista ja vastaamaan niihin tarjoamalla ajantasaista ja laadukasta koulutusta.

Keudan organisaatorakenne sekä sen uudistuminen

Keuda siirtyi 01.01 2023 kampusmalliin (kuva 1). Tämän myötä toimintaa ei enää hallinnoida opetusalan tai paikkakunnan mukaan vaan useita toimipisteitä

voi olla saman kampuksen alla. Kampukset koostuvat tiimeistä.. Kampuksia johtavat koulutusjohtajat ja heidän alaisuudessaan toimivat toimialapäälliköt ja tiimiesihenkilöt (kuva 2). Toimialapäällikkö vastaa oman tiimensä lisäksi toimipisteen toiminnan koordinoinnista sekä nimettyjen tutkintojen Keuda-tasoisesta kehittämisestä. Keudan kymmenellä toimipisteellä on oma toimipistevastaava toimialapäällikkönsä. Toimipisteiden tiimejä vetävät toimialapäälliköt sekä tiimiesihenkilöt. (Kampukset ja pedagoginen toiminta Keudan organisaatorakenteessa 2024.).

Kuva 1. Keudan organisaatorakenne [Kampukset ja pedagoginen toiminta Keudan organisaatorakenteessa 2024].

	Kampus 1, Mäntsälä, Nurmijärvi	Kampus 2, Tuusula, Kerava	Kampus 3, Järvenpää	Kampus 4, Kerava, Sipoo, Tuusula, Järvenpää
Sisältö	<p>Saaren Kartano, Mäntsälä</p> <ul style="list-style-type: none"> Maa- ja metsätalousalat Tekniikan alat Luonnontieteet <p>Lukkarinpoiku, Mäntsälä</p> <ul style="list-style-type: none"> Tekniikan alat Terveys- ja hyvinvointi Palvelualat <p>Lopentie, Nurmijärvi</p> <ul style="list-style-type: none"> Tekniikan alat Terveys- ja hyvinvointi Kauppaa, hallinto- ja oikeustieteet Palvelualat Humanistiset- ja taidealat Tietojenkäsittely ja tietoliikenne <p>Vankilaopetuksen koordinaointi Sovittujen tutkintojen ja koulutusten Keuda-tasoinen kehittäminen</p>	<p>Kirkkotie, Tuusula</p> <ul style="list-style-type: none"> Terveys- ja hyvinvointi Palvelualat <p>Sarviniitynkatu, Kerava</p> <ul style="list-style-type: none"> Tekniikan alat Palvelualat Tietojenkäsittely ja tietoliikenne <p>Sovittujen tutkintojen ja koulutusten Keuda-tasoinen kehittäminen</p>	<p>Wartsilänkatu, Järvenpää</p> <ul style="list-style-type: none"> Tekniikan alat Palvelualat Humanistiset- ja taidealat <p>Sibeliuksenväylä, Järvenpää</p> <ul style="list-style-type: none"> Palvelualat Tekniikan alat <p>Työvoimakoulutusten koordinaointi Sovittujen tutkintojen ja koulutusten Keuda-tasoinen kehittäminen</p>	<p>Keskikatu, Kerava + media Järvenpää</p> <ul style="list-style-type: none"> Kauppaa, hallinto- ja oikeustieteet Yhteiskunnalliset alat Tietojenkäsittely ja tietoliikenne Humanistiset- ja taidealat <p>Sipoo, Enter</p> <ul style="list-style-type: none"> Kauppaa, hallinto- ja oikeustieteet Tekniikan alat Tietojenkäsittely ja tietoliikenne <p>Pekka Halosen akatemia, Tuusula</p> <ul style="list-style-type: none"> Humanistiset- ja taidealat Kansanopistokoulutus <p>Laajennettu oppisopimus Sovittujen tutkintojen ja koulutusten Keuda-tasoinen kehittäminen</p>
Johtamisvastuu	Koulutusjohtaja Outi Tuomivaara	Koulutusjohtaja Rita Byström	Koulutusjohtaja Arto Lehtola	Koulutusjohtaja Anu-Riikka Lehtola
Opiskelija- ja henkilöstömäärät	Opiskelijat noin 1600 Henkilöstö noin 147	Opiskelijat noin 2250 Henkilöstö noin 147	Opiskelijat noin 1400 Henkilöstö noin 120	Opiskelijat noin 1550 Henkilöstö noin 106
Lähiesihenkilöt	<p>Saaren kartano: 5 tiimiä</p> <p>Mika Lindqvist, Petra Karvonen, Marja Alastalo, Tiina Luhtaniemi, Jonna Jakonen</p> <p>Lukkarinpoiku: 2 tiimiä</p> <p>Janne Jussila, Sari Aro</p> <p>Lopentie: 2 tiimiä</p> <p>Jaakko Ristolainen, Marjaana Kojo</p>	<p>Kirkkotie: 5 tiimiä</p> <p>Kaisa Aho, Johanna Holmén, Päivi Kauraharju-Järvi, Tiina Piironen, Tuija Laine</p> <p>Sarviniitynkatu: 5 tiimiä</p> <p>Kimmo Mantela, Jarno Sien, Jani Järvinen, Sirpa Laiho, Lotta Kilpinen</p>	<p>Wartsilänkatu: 5 tiimiä</p> <p>Marika Hiltunen, Jere Jokelainen, Aki Koski, Jouni Kemppinen</p> <p>Sibeliuksenväylä: 3 tiimiä</p> <p>Mari Aseil, Teija Kumpu, Marketta Yliniemi</p>	<p>Keskikatu: 4 tiimiä</p> <p>Heikki Virtala, Ulla Liukkonen, Riikka Tammisto, Kimmo Lukkari</p> <p>Sipoo: 1 tiimi</p> <p>Jari Haapala</p> <p>Pekka Halosen akatemia: 1 tiimi</p> <p>Inga Sihvo</p>

Kuva 2. Keudan kampuksien organisoituminen, vastuut ja lähiesihenkilöt [Keuda Intranet 2024].

Kampusmalliin siirtymisen myötä tiimien koostumus saattoi muuttua. Tiimeissä voi olla edustettuina useita eri osaamisaloja. Tutkimus- ja kehittämistyön kohteenä oleva tiimi on kampus kolmen tiimi numero kaksi. Tiimi koostuu kolmesta eri osaamisalasta: autoalasta, puuteollisuuden alasta sekä taideteollisuuden alasta. Yhteensä tiimissä työskentelee 22 henkilöä. Opiskelijoita on yhteensä kaikissa kolmessa osaamisalassa noin 300.

Työn aikana käytyjen yhteistoimintaneuvottelujen rinnalla myös organisaatiomalli koki uudistuksen. Keudan organisaatorakenteen uudistamista koskevat neuvottelut päättyivät lokakuussa 2024, ja yhtymähallitus vahvisti muutokset. Uusi organisaatorakenne otettiin käyttöön 1.1.2025. Uudistuksessa Keudan toiminta jaetaan kolmeen kuntayhtymänjohtajan alaiseen palvelualueeseen, jotka ovat osaamis- ja kehittämispalvelut, mahdollistamispalvelut ja yhtymäjohtamisen palvelut. Nykyisestä kampusrakenteesta siirryttiin koulutusalapohjaiseen osaamispalvelurakenteeseen. Organisaation muutoksella pyritään vahvistamaan koulutusalojen johtamista ja kehittämistä sekä varmistamaan laadukkaat pedagogiset toimintamallit koko oppilaitokseen. Muutoksella halutaan myös kohdentaa resurssit optimaalisiksi muuttuvissa tilanteissa sekä panostaa

kokopäiväiseen esihenkilötyöhön. (Kampukset ja pedagoginen toiminta Keudan organisaatorakenteessa Intranet 2024.).

3 Ammatillisen koulutuksen rahoitus

Vuonna 2018 ammatillisen koulutuksen rahoitusjärjestelmä uudistui täysin. Uudistuksen myötä rahoituksen laskentaperusteet uudistuivat ja rahoituksen määräytyminen opiskeluun käytetyn ajan laskemisesta vaihtui suorituksiin sekä vaikuttavuuteen painottuvaksi. Uudistuksen avulla on pyritty lisäämään tehokkuutta sekä vaikuttavuutta.

Lain (957/2017) ja ammatillisen koulutuksen rahoituksen laskentaperusteista annetun asetuksen (682/2017) mukaan opetus- ja kulttuuriministeriö myöntää rahoitusta ammatillisen koulutuksen järjestämiseen. Rahoitus myönnetään suoraan koulutuksen järjestäjille, jotka itse päättävät rahoituksen kohdentamisesta koulutuksen järjestämiseen. Opetus- ja kulttuuriministeriö myöntää rahoitusta valtion talousarvion määrärahan ja kuntien rahoitusosuuden rajoissa ja rahoitus jaetaan pääosin laskennallisista perusteista. Jotta koulutuksen järjestäjä on oikeutettu saamaan rahoitusta toiminnalleen, pitää sen toimittaa valtionapuviranomaiselle lakiin perustuvat tiedot. (Ammatillisen koulutuksen rahoitus A 2024.). Koulutuksen järjestäjä on velvoitettu antamaan tiedot valtionapuviranomaiselle. Näihin tietoihin kuuluvat tiedot muun muassa koulutuksen järjestäjän taloudesta ja toiminnasta, sekä muut tarvittavat tiedot liittyen toiminnan laajuuteen sekä kustannuksiin. (Laki opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta 2009.). Näiden tietojen perusteella määräytyy rahoitusosuus kullekin koulutuksen järjestäjälle.

Ammatillisen koulutuksen järjestäjille laskennallisesti myönnettävä rahoitusosuus koostuu kolmesta eri osasta (kuva 3): perusrahoituksesta, suoritusrahoituksesta ja vaikuttavuusrahoituksesta. Jokaisen rahoitusosuuden euromäärä jaetaan koulutuksen järjestäjien kesken heidän suoritteidensa suhteessa.

Näiden lisäksi ministeriö voi harkinnan mukaan myöntää erikseen haettavaa strategiarahoitusta. (Ammatillisen koulutuksen rahoitus A 2024.).

AMMATILLISEN KOULUTUKSEN RAHOITUSJÄRJESTELMÄ

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ
UNDERVISNINGS- OCH KULTURMINISTERIET

Kuva 3. Ammatillisen koulutuksen rahoitusjärjestelmä [Ammatillisen koulutuksen rahoitus A 2024].

Ammatillisen koulutuksen rahoitusjärjestelmä on suunniteltu ottamaan huomioon keskeiset koulutuksen kustannuksiin vaikuttavat tekijät. Näitä tekijöitä ovat tutkintokohtaiset kustannuserot, eri tutkintotyypit, koulutuksen toteuttamismuodot, erityinen tuki ja majoitus, oppimisvalmiuksia tukevat opinnot ja henkilöstökoulutus. Rahoituksessa huomioidaan suoritemäärät, joita painotetaan erilaisilla kustannuseroilla huomioivilla kertoimilla. (Ammatillisen koulutuksen rahoitus A 2024.).

Rahoitusjärjestelmässä otetaan huomioon myös ammatillisen koulutuksen tavoitteet. Suoritus- ja vaikuttavuusrahoituksella sekä niiden laskennassa käytetyillä kertoimilla pyritään ohjaamaan ja kannustamaan koulutuksen järjestäjiä suuntaamaan toimintaansa osaamistarpeita vastaavaksi sekä tehostamaan opintoprosesseja. (Ammatillisen koulutuksen rahoitus A 2024.).

Ammatillisen koulutuksen määräraha vuoden 2024 talousarvion mukaan on 2163,5 miljoonaa euroa. Rahoituksen saajia on yhteensä 135, joista kuntia 8, kuntayhtymiä 33, yhdistyksiä 31, säätiöitä 26, osakeyhtiöitä 36 ja yksi avoin yhtiö. (Ammatillisen koulutuksen rahoitus B. 2024: 37–38.).

3.1 Perusrahoitus

Perusrahoitus luo edellytykset sille, että koulutusta on saatavilla kaikilla aloilla ja kaikille opiskelijoille. Tämän lisäksi se luo ennakoitavan perustan tutkintojen ja koulutuksen järjestämiselle. Perusrahoituksen osuus on 70 % ja se perustuu profiilikertoimella painotettujen tavoitteellisten opiskelijavuosien osuuksiin kaikkien järjestäjien tavoitteellisista opiskelijavuosien osuuksista (kuva 3). Nämä tavoitteet ministeriö on asettanut jokaiselle koulutuksen järjestäjälle. Tämän lisäksi on pieni lisäosuus erikseen haettavalla harkinnanvaraisena korotuksena. (Ammatillisen koulutuksen rahoitus B. 2024 2024: 39.)

Vuonna 2024 perusrahoitusta jaettiin 135 toimijalle yhteensä 1486,6 miljoonaa euroa. Harkinnanvaraisena korotuksena jaettiin 17,4 miljoonaa euroa ja 7,5 miljoonaa euroa jäi oikaisu- ja jakovaraksi varainhoitovuodelle (Kuva 4).

Ammatillisen koulutuksen määrärahan jakautuminen vuonna 2024	Määräraha yhteensä	Varsinainen suoritepäätös 19.12.2023	Jaetaan varainhoitovuoden aikana
	milj €	milj €	milj €
Ammatillisen koulutuksen rahoitus ml. alv	2 208,8935		
Alv-korvaukset	45,3645	45,3645	
Ammatillisen koulutuksen määräraha yht. pl. alv	2 163,529		
Strategiarahoitus	15,000		15,000
Laskennallinen rahoitus pl. alv	2 148,529		
Laskennallinen perusrahoitus yht. 70 %	1 503,970		
Suoritepäätöksen harkinnanvarainen perusrahoitus	17,410	17,410	
Suoriteperusteinen perusrahoitus yht.	1 486,560	1 479,096	
- josta varainhoitovuoden jako- ja oikaisuvara	7,464		7,464
Suoritusrahoitus 20 % laskennallisesta rahoituksesta	429,706	429,706	
Vaikuttavuusrahoitus 10 % laskennallisesta rahoituksesta, josta	214,853	214,853	
- työllistymisen ja jatko-opintoihin sijoittumisen perusteella	150,397	150,397	
- aloittaneiden opiskelijapalautteen perusteella	8,057	8,057	
- päättäneiden opiskelijapalautteen perusteella	24,171	24,171	
- työpaikkakyselyn työelämäpalautteen perusteella	8,057	8,057	
- työpaikkaohjaajakyselyn työelämäpalautteen perusteella	24,171	24,171	
Laskennallinen rahoitus + alv (sisältää perusrahoituksen harkinnanvaraisen korotuksen)	2 193,8935	2 186,4295	7,464
Strategiarahoitus (avustuspäätösin varainhoitovuoden aikana)	15,000		15,000

Kuva 4. Ammatillisen koulutuksen määrärahan jakautuminen vuonna 2024 [Ammatillisen koulutuksen rahoitus B 2024].

3.2 Suoritusrahoitus

Suoritusrahoituksen tarkoituksena on kannustaa koulutusorganisaatioita kehittämään omaa toimintaansa sekä huolehtimaan opiskelijoiden opintojen etenemisestä sekä valmistumisesta. Suoritetut tutkinnot ja tutkinnon osien osaamispisteet ovat suoritusrahoituksen laskennan perusteena, eli suoritusrahoituksen määrä on riippuvainen siitä, miten tehokkaasti tutkintoja sekä tutkinnon osia suoritetaan. Tämän lisäksi suoritusrahoituksen määrä on suhteellinen muiden koulutusjärjestäjien painotettujen tutkintojen ja tutkinnonosien osuuteen. Painotuskertoimeen vaikuttavat kustannusryhmä ja tutkintotyyppi sekä opiskelijan pohjakoulutus. Koulutusorganisaation suoritusrahoituksen maksimiosaamispistemäärä on 120 kutakin tavoitteellista opiskelijavuotta kohden. Tutkinnon osien

painotetuista osaamispisteistä muodostuu kolme neljäsosaa ja koko tutkinnon painotetuista pisteistä noin yksi neljäsosa. (Ammatillisen koulutuksen rahoitus B 2024: 42–43.).

3.3 Vaikuttavuusrahoitus

Vaikuttavuusrahoituksen osuus on 10 % kokonaisrahoituksesta. Vaikuttavuusrahoituksesta 70 % jaetaan koulutuksenjärjestäjille tutkinnon ja tutkinnonosien suorittaneiden työllistymisen ja jatko-opiskelun tuottamien pisteiden perusteella. Rahoituksen tarkoitus on kannustaa koulutuksen tarjoajia kohdentamaan koulutusta sellaisille aloille, joissa työvoimantarve on olemassa, sekä huolehtimaan opiskelijoiden osaamisen tasosta niin työelämää kuin jatko-opintojakin ajatellen. Tämä käytännössä tarkoittaa koulutuksenjärjestäjän kannalta tutkintojen sekä tutkinnon osien tarjoamista työelämän tarpeisiin ja painottamista aloille, joissa on tarvetta työntekijöistä. (Ammatillisen koulutuksen rahoitus B 2024: 39.).

Vaikuttavuusrahoituksen palkitsevassa osassa ei suoraan huomioida alakohtaisia työvoimatarpeita, vaan niiden vaikutus näkyy välillisesti koulutuksenjärjestäjälle rahoituksessa niin, että opiskelijat, jotka valmistuvat aloilta, joissa on suuri tarve työntekijöille, myös työllistyvät paremmin. Tämän lisäksi myönnettävällä rahoituksella pyritään kannustanustamaan koulutuksen järjestäjiä huolehtimaan koulutuksen työelämävastaavuudesta ja laadusta. (Peltola. 2024).

Opiskelija- sekä työelämäpalautteen vaikutus rahoitukseen

Tutkintokoulutuksen aloittaneiden ja koulutuksen päättäneiden antamien ns. amispalautteiden osuus on 15 % vaikuttavuusrahoituksesta sekä työelämäpalautteen perusteella 15 % vaikuttavuusrahoituksesta. (Ammatillisen koulutuksen rahoitus B 2024: 44).

Opiskelijoiden palautteet kerätään kahdessa eri osassa. Aloituskysely tehdään heti opintojen alkuvaiheessa ensimmäisen HOKSin, eli henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman teon jälkeen.. Aloituskyselyn osuus opiskelijapalautteen perusteella kertyvästä laskennallisesta vaikuttavuusrahoituksesta on 25 %, kun opintojen valmistumisen jälkeen annettavan päättökyselyn osuus on 75 %. Molemmat kyselyt tulevat suoraan opetus- ja kulttuuriministeriön kautta opiskelijoiden sähköposteihin. Rahoitukseen vaikuttavat tekijät ovat vastauksien määrä sekä opiskelijoiden tekemät arviot ja palaute. (Opiskelija- ja työelämäpalauterahoitus 2023: 2–4.).

Työelämäpalautetta kysytään työpaikkakyselyjen kautta ja työpaikkaohjaajille lähetettävillä kyselyillä. Rahoituksen kannalta oleellisin asia kyselyissä on vastausprosentti ja niistä saatu palaute.

Työpaikkakyselyssä kuullaan työpaikkojen eri kokemuksia koulutus- ja oppisopimuskoulukseen liittyen. Palautteissa ei arvioida opiskelijoiden toimintaa vaan työnantaja keskittyy arvioimaan työpaikan ja koulutuksenjärjestäjän välistä yhteistyötä ja opiskelijan kouluttamista koulutus- tai oppisopimuksen aikana. Kysely lähetetään kaksi kertaa vuodessa, tammi-helmikuussa ja heinä-elokuussa, jos työpaikalla on ollut ohjattavia opiskelijoita edeltävän kuuden kuukauden aikana. Vastauslinkit muodostuvat työpaikkaohjaajakyselyiden perusteella opetushallitukselle, joka lähettää ne oppilaitoksille, jotka lähettävät ne omien asiakastietojen perusteella työpaikoille. Työpaikka arvio koulutuksenjärjestäjän osalta asiakaslähtöisyyttä, sopimusprosessia sekä ohjauksen, tuen ja vaikuttavuuden laatua. Jos työpaikka on ollut yhteistyössä usean eri koulutuksenjärjestäjän kanssa, lähetetään jokaisesta oppilaitoksesta oma työpaikkakysely. (Ammatillisen koulutuksen työelämäpalaute – koulutuksen järjestäjälle 2024.).

Opetushallitus kerää säännöllisesti palautetta työpaikkaohjaajilta. Tämän palautteen avulla seurataan ja varmistetaan ammatillisen koulutuksen laatua. Kun

opiskelijan työssäoppimisjakso päättyy, järjestelmä lähettää automaattisesti kyselyn työpaikkaohjaajalle. (Ammatillisen koulutuksen työelämäpalaute – koulutuksen järjestäjälle 2024.).

Tämä ohjaaja on se henkilö, joka on merkitty vastuulliseksi ohjaajaksi opiskelijan oppisopimukseen tai koulutusopimukseen. Kyselyitä lähetetään kahden viikon välein, aina kuukauden ensimmäisenä ja kuudentenatoista päivänä. Kyselyn tarkoituksena on saada kattava kuva työpaikkaohjauksen toteutumisesta ja sen vaikutuksesta opiskelijoiden osaamisen kehittymiseen. Kyselyissä tiedustellaan muun muassa ohjauksen onnistumisesta, yhteistyön sujuvuudesta oppilaitoksen kanssa sekä oppisopimus- tai koulutusopimusprosessin toimivuudesta. Vastaukset kerätään sähköisesti, ja ohjaaja saa kyselylinkin sähköpostiinsa tai tekstiviestillä. Nämä yhteystiedot kerätään oppilaitoksilta sopimusten teon yhteydessä. (Ammatillisen koulutuksen työelämäpalaute – koulutuksen järjestäjälle 2024.).

Saadun palautteen avulla voidaan arvioida ohjauksen laatua, tunnistaa kehityskohteita ja varmistaa, että koulutus vastaa työelämän tarpeita. Saatu palaute auttaa sekä oppilaitoksia että työpaikkoja kehittämään toimintaansa ja varmistamaan, että opiskelijat saavat tarvitsemansa tuen suorittaessaan opintoja työelämässä. (Työpaikoilta kerättävä työelämäpalaute 2024.).

Opiskelijoilta sekä työelämän puolelta kerättävät palautteet vaikuttavat saatavaan rahoitusosuuteen suhteellisesti, eli saatuja palautteita verrataan muiden koulutuksenjärjestäjien keräämiin palautteisiin. Rahoitusta laskettaessa tarkastellaan vastausosuutta, joka on kyselyyn vastanneiden määrä jaettuna kyselyn kohteena olleiden määrällä. Vastausosuutta hyödyntäen määritetään kullekin kyselylle järjestäjäkohtainen katokorjauskerroin. (Opiskelija- ja työelämäpalaute-rahoitus 2023: 3.).

Aloituskyselyn osalta painotetut koulutuksenjärjestäjän pisteet lasketaan kertomalla aloituskyselyn yhteispistemäärä ja katokorjauskerroin. Päätökyselyssä huomioidaan vastausten katokorjauskertoimella painotettu pistemäärä kerrottuna luvulla kolme sekä tutkinnon osan tai osia suorittaneiden opiskelijoiden

vastausten katokorjauskertoimella painotettu pistemäärä. (Opiskelija- ja työelämäpalauterahoitus 2023: 3–4.).

Työpaikkaohjaajakyselyssä saatujen vastauksien pistemäärä kerrotaan työpaikkajakson kestolla päivinä, jonka jälkeen saadaan laskettua yhteen kaikki järjestäjän saamien vastausten painotetut pisteet. Katokorjauskertoimella kerrotaan järjestäjän yhteenlaskettu pistemäärä. Tuloksena saadaan koulutuksenjärjestäjän rahoituksen perusteena käytettävä painotettu pistemäärä, jota vertaamalla muiden koulutuksenjärjestäjien painotettuihin pistemääriin selviää lopullinen rahoitusosuus. (Opiskelija- ja työelämäpalauterahoitus 2023: 5–6.).

Työpaikkakyselyn pisteytyksessä kerrotaan työpaikan edustajalta kyselyn vastauksista saadut pisteet työpaikkajakson keston päivämäärien lukumäärällä. Jos työpaikan edustaja vastaa kyselyyn, jossa on itse ollut oppisopimuskoulutuksessa, käytetään tässä tapauksessa työpaikkaohjaajan kyselystä saatua pistemäärä kerrottuna luvalla 9/8. Kaikki nämä koulutuksenjärjestäjän saamat vastauksien päivienlukumäärällä painotetut pisteet lasketaan yhteen, jolloin saadaan koulutuksen järjestäjän painotetut kokonaispisteet. Tähän loppusummaan ei enää sovelleta muita kertoimia, kuten aiemmissa esimerkeissä mainittua katokorjauskerrointa, mutta myös tämän kyselyn tuloksena saatuja pisteitä verrataan muiden oppilaitoksien painotettuihin pistemääriin, jonka kautta selviää lopullinen rahoituksen osuus. (Opiskelija- ja työelämäpalauterahoitus 2023: 7.).

Varainhoitovuodesta 2025 työpaikkajakson päivien laskennassa otetaan osaikaisuus huomioon siten, että jos opiskelijan HOKS on suunniteltu niin, että hän ei ole koko ajan työpaikalla oppimassa, vaan osa oppimisesta tapahtuu muualla, niin työpaikkajakson päivien laskennassa otetaan huomioon vain se aika, jonka opiskelija on todella viettänyt työpaikalla oppimassa. (Opiskelija- ja työelämäpalauterahoitus 2023: 8.).

Uraseurantakysely lähetetään valmistuneille opiskelijoille, jotka ovat suorittaneet koko tutkinnon tai tutkinnon osan. Uraseurankysely lähetetään noin

kahden vuoden päästä opintojen valmistumisesta. Tilastokeskuksen keräämän datan pohjalta kartoitetaan valmistuneiden työllistymis- ja jatko-opintoihin suuntautuneiden määrä. Rahoituksen laskennassa käytetään erilaisia painokertoimia, joihin vaikuttavat valmistuneen opiskelijan lähtötilanne ennen opintojen aloitusta. Kerroin on 1 jos valmistunut opiskelija on ollut opiskelijaksi hakeutumisen aikana työllistynyt, kun vastaavasti työttömän hakijan kerroin on 2. (Opetus- ja kulttuuritoimen rahoitus- yksikköhintojen ja rahoituksen määräytyminen vuonna 2024 2024: 44.).

3.4 Rahoituksen leikkaukset ja rahoituksen muutokset tulevaisuudessa

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen tekemät leikkaukset ammatilliseen koulutukseen vuodelle 2025 ovat noin 120 miljoonaa euroa (OKM:n talousarvioesitys 8,45 miljardia euroa vuodelle 2025 2024).

Keudan osalta tämä tarkoittaa noin 4 miljoonan euron sopeuttamistarvetta vuodelle 2025. Sopeutusten takia Keudassa pidettiin yhteistoimintaneuvottelut, joiden lopputuloksena noin 40 työntekijää irtisanottiin tai määräaikaista työsopimusta ei jatkettu. Näiden lisäksi säästöjä haettiin organisaation rakenteiden ja palveluiden uudelleenjärjestämisellä, toimintamallien muuttamisella sekä ei-välttämättömien kustannusten tavoitteellisella karsimisella. (Ylisuomu. 2024.). Ammatillisen koulutuksen järjestäjistä Omnia sekä Luksia ovat jo aiemmin keväällä 2024 sopeuttaneet omia toimintojaan yhteistoimintaneuvottelujen kautta.

Rahoituksen leikkauksia ja opiskelijapaikkojen vähennyksiä ei kohdenneta oppivelvollisiin eikä perustutkintoa vailla oleviin (OKM:n talousarvioesitys 8,45 miljardia euroa vuodelle 2025 2024). Pääministeri Orpon hallituksen kehysriihen 15.-16.4.2024 julkista taloutta vahvistavat uusien sopeutustoimien mukaan Opetus- ja kulttuuriministeriö varmistaa ohjauksellaan, että leikkaukset kohdistuvat erityisesti aikuisille suunnattuun koulutukseen, kuten ammatti- ja erikoisammattitutkintoihin, jos heillä on jo toisen asteen ammatillinen tutkinto tai

korkeampi tutkinto. (Orpo 2024.). Tämä tarkoittaa esimerkiksi aikuiskoulutuksesta päättymistä 31.7.2024 jälkeen alkaneisiin opintoihin sekä 1.8.2024 tai sen jälkeen valmistuneiden ammattitutkintolaisten ammattitutkintostipendien lakkauttamista (Tietoa aikuiskoulutusetuuksien lakkauttamisesta 2024).

Vuonna 2026 ammatillisen koulutuksen rahoitusmalli tulee muuttumaan radikaalisti. Ammatillisen koulutuksen rahoitusmalliin suunnitellaan merkittäviä muutoksia, jotka painottavat entistä enemmän opiskelijoiden suorituksia, valmistumisia sekä työllistymistä tai jatko-opintoihin siirtymistä.

Opiskelijavuosiin perustuvan rahoituksen osuutta vähennetään 70 prosentista 50 prosenttiin, kun taas tutkintojen ja tutkinnon osien suorittamisesta saatava rahoitusosuus nousee 20 prosentista 30 prosenttiin. Työllistymiseen ja jatko-opintoihin liittyvä osuus kasvaa seitsemästä prosentista 18 prosenttiin, ja opiskelija- ja työelämäpalautteesta saatava rahoitusosuus laskee kolmesta prosentista kahteen prosenttiin. (Ammatillinen koulutus uuden edessä. 2024.).

Rahoitusmallista poistetaan suuri määrä painotus- ja korotuskertoimia, ja jäljelle jäävät keskitetään opiskelijavuosirahoitukseen. Opiskelijamaksujen osalta ammatti- ja erikoisammattitutkinnoissa ei ehdoteta muutoksia. Uutena lisäyksenä tulee lähtötasokerroin, joka ottaa huomioon opiskelijan aiemman koulutustaustan. Oppivelvollisten kohdalla lähtötaso määritellään peruskoulun päättötodistuksen arvosanojen perusteella, kun taas muiden opiskelijoiden kohdalla käytetään korkeinta aiemmin suoritettua tutkintoa, jos arvosanatietoja ei ole saatavilla. (Ammatillisen koulutuksen toiminnanohjauksen kokeilulla ja rahoitusuudistuksella parempaa vaikuttavuutta ja työllisyyttä 2024.).

Suoritepäättösten prosessia yksinkertaistetaan luopumalla tavoitteellisten opiskelijavuosien hakemisesta. Rahoitus perustuu jatkossa täysin toteutuneisiin opiskelijavuosiin, millä pyritään vähentämään sekä koulutuksen järjestäjien että ministeriön hallinnollista työtä ja parantamaan rahoituksen ennakoitavuutta (Ammatillisen koulutuksen toiminnanohjauksen kokeilulla ja rahoitusuudistuksella parempaa vaikuttavuutta ja työllisyyttä 2024.).

4 Rahoituksen tilanne tiimissä

4.1 Perusrahoitus

Tutkimuskohteena olevan tiimin tilanteen kannalta on ensiarvoisen tärkeää, että opiskelijamäärä säilyy tiimissä riittävällä tasolla. Tämä ei ainoastaan takaa rahoitusta, vaan myös varmistaa, että oppilaitos voi tarjota koulutusta laadukkaasti ja tehokkaasti. Koulutusohjelmat houkuttelevat opiskelijoita ja kiinnostusta koulutukseen riittää, tämän perusteella voidaan todeta, että tiimi on onnistunut tavoitteessaan.

Erityisesti autoalalla on osoittautunut olevan hyvä vetovoima, ja uusia opiskelijoita hakeutuu koulutukseen hyvin. Autoalan vetovoimaisuus heijastuu suureen hakijamäärään, mikä puolestaan mahdollistaa joustavan opiskelijavalinnan myös kesken lukuvuoden. Kun opiskelupaikkoja vapautuu valmistumisten myötä tai oppilaitos muuten pystyy tarjoamaan ylimääräisiä opiskelupaikkoja, opiskelijoita voidaan ottaa sisään jatkuvan haun kautta, jolloin opiskelijamäärä voidaan kasvattaa resurssit sen salliessa. Näin oppilaitos pystyy tehokkaasti hyödyntämään täyden kapasiteettinsa ja vastaamaan sekä opiskelijoiden että työelämän tarpeisiin.

4.2 Suoritusrahoitus

Suoritusrahoituksen kannalta oleellinen asia on osaamispisteiden kertyminen tutkinnoista sekä tutkinnon osista. Tämän osalta tiimissä ajoneuvoalan perustutkiminto on ollut toistuvasti asetetuista tavoitteista. Vuonna 2023 osaamispisteiden

tavoitemäärä oli 8600, josta tiimissä jäätettiin 265 osaamispistettä. Painokertoimet huomioiden yhden osaamispisteen hinnan ollessa 34,5 euroa tästä jäi rahoituksen kannalta 9142 euron vaje tavoitteeseen nähden. Vuonna 2024 tavoite oli vielä korkeampi, 9100 osaamispistettä. Tilanne osaamispisteiden karttumisen osalta 22.10.2024 oli 6495 osaamispistettä ja koko vuoden osalta yhteensä 8414 osaamispistettä. Tavoitteesta jäätettiin noin 600 osaamispistettä vuonna 2024. Tiedot tavoitteista sekä saavutetuista osaamispisteistä saatiin Keudan sisäisen PowerBi- tilasto-ohjelman kautta.

PAINOTETUT OPISKELIJAVUODET 1

Useita valintoja

2023

Koulutustyyppi

Kaikki

Rahoituslähde

Kaikki

Toimipiste

Opiskelijavuodet ja osaamispisteet

Kustannuspaikka	Opiskelijavuosi	Tutkinnon osien osaamispisteet
1540	204,3	8335
1541	2,9	
1542	38,3	2079
1543	1,6	
1544	76,5	4904
1546	0,3	77
Yhteensä	323,9	15395

Suoritettut tutkinnot

Kustannuspaikka	Koko tutkinnon suorittaminen	Tutkinnon osan tai osien suorittaminen	Yhteensä
1540	32	9	41
1541	2		2
1542	10	7	17
1543		1	1
1544	26	18	44
Yhteensä	70	35	105

PAINOTETUT OPISKELIJAVUODET 1

Useita valintoja

Useita valintoja

Koulutustyyppi

Kaikki

Rahoituslähde

Kaikki

Opiskelijavuodet ja osaamispisteet

Kustannuspaikka	Opiskelijavuosi	Tutkinnon osien osaamispisteet
1540	180,8	6495
1541	11,7	360
1542	36,1	1143
1543	1,1	
1544	63,6	2824
1546	3,2	35
Yhteensä	296,6	10857

Suoritettut tutkinnot

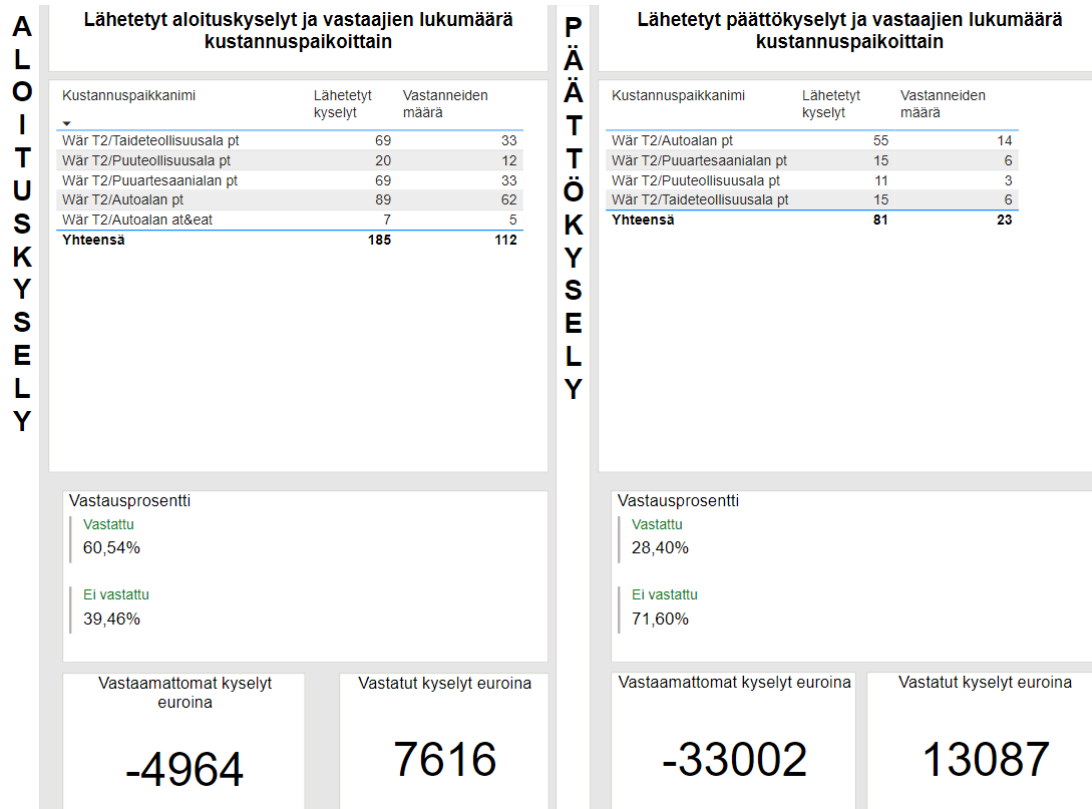
Kustannuspaikka	Koko tutkinnon suorittaminen	Tutkinnon osan tai osien suorittaminen	Yhteensä
1540	37	15	52
1542	6	4	10
1544	11	29	40
Yhteensä	54	48	102

Kuva 5. Osaamispisteiden kertymät vuonna 2023 ja 2024 PowerBi:n mukaan.

4.3 Vaikuttavuusrahoitus

Vaikuttavuusrahoituksen näkökulmasta oleellisia asioista ovat opiskelijoiden työllistyminen, jatko-opinnot sekä koulutuksesta saatava palaute opiskelijoilta sekä työelämästä.

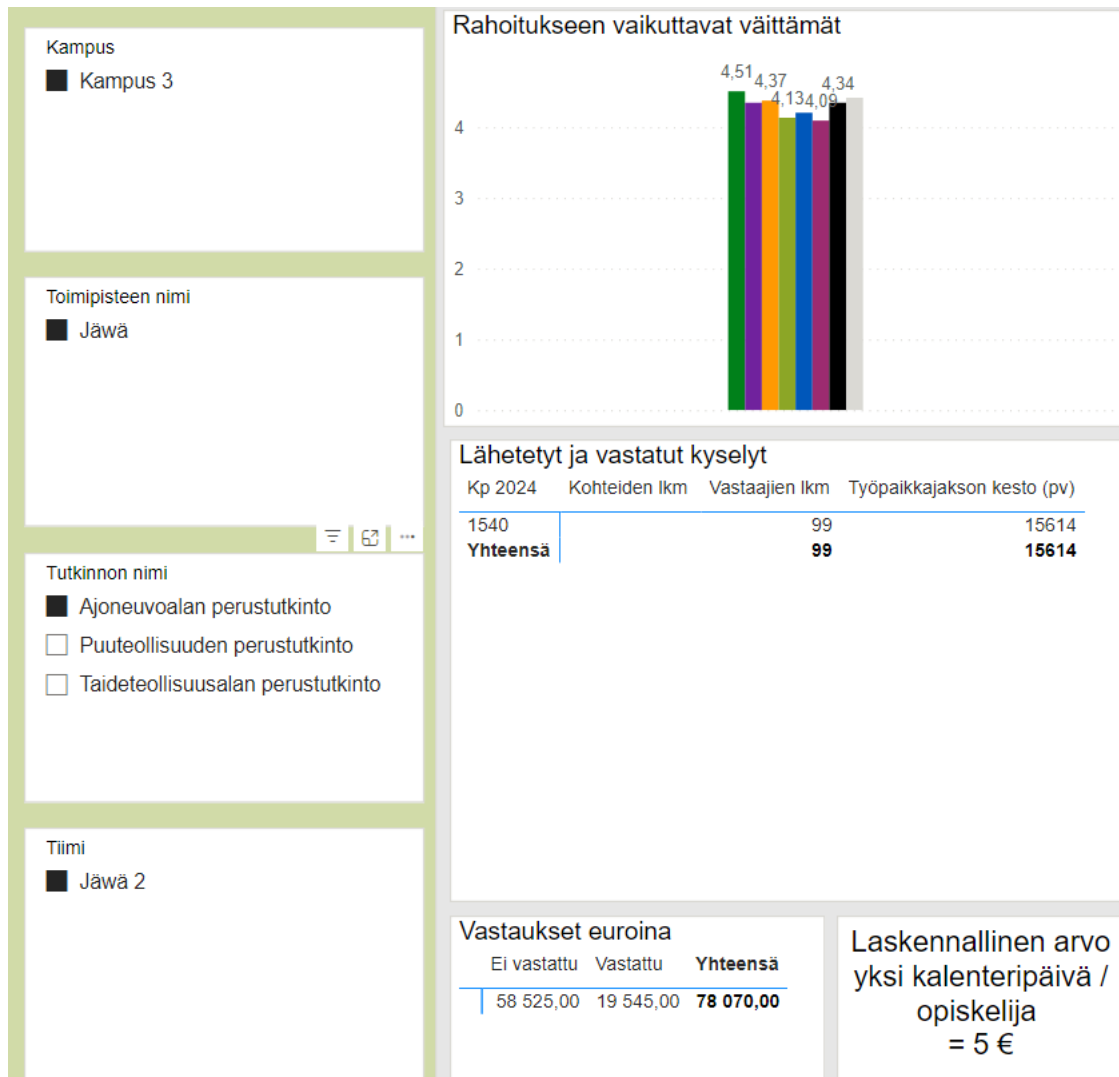
Vuonna 2023 opiskelijoiden aloitus- ja päättökyselyiden vastausprosentit olivat heikot. Aloituskyselyn vastausprosentti oli noin 60 % ja päättökyselyn vastausprosentti oli noin 28 %. Lähetettyjen kyselyiden määrä oli yhteensä 266, joihin vastauksia saatiin yhteensä 135 kappaletta. Vastaamattomien kyselyiden kautta tiimi menetti valtion myöntämää rahoitusta vuonna 2023 yhteensä 37 966 euron edestä. (Opiskelijatilastot 2024.).

Kuva 6. Opiskelijapalautekyselyjen tilanne vuonna 2023 PowerBi:n mukaan.

Työpaikkaohjaajille lähetettyjen kyselyiden vastausprosentti on ollut todella heikko. Tiimissä ajoneuvoalan perustutkintoa suorittaneiden opiskelijoiden työpaikkaohjaajille lähetettiin vuonna 2023 yhteensä 1540 kyselyä, joihin vastauksia saatiin 99. Työpaikkaohjaajilta saatujen palautteiden tulokset saavuttivat asetetut laadulliset tavoitteet.

Laskennallinen arvo yhdelle kalenteripäivälle per opiskelija oli 5 €. Vähäisien vastausmäärien takia tiimi menetti valtion myöntämää rahoitusta työpaikkaohjaajille lähetettävissä kyselyissä 58 525 €. (Opiskelijatilastot 2024.).

Kuva 7. Työpaikkaohjaajille lähetetyt kyselyt vuonna 2023 PowerBi:n mukaan.

Työpaikkakyselyt lähetetään työpaikoille kaksi kertaa vuodessa. Ensimmäinen kyselykierros toteutetaan tammi-helmikuussa ja toinen heinä-elokuussa. Kyselyiden tavoitteena on saada palautetta opiskelijoiden työpaikoilta koko Keudan toiminnan kehittämiseksi. Tiimikohtaista tai alakohtaista dataa ei kerätä, vaan saatu palaute kattaa koko Keudan organisaation yleisellä tasolla. Tämä mahdollistaa sen, että tuloksia voidaan tarkastella laajasti Keudan tasolla, mutta tarkempi tiimikohtainen erittely jää puuttumaan.

Vuoden 2023 heinä-elokuussa toteutetussa työpaikkakyselyssä vastausprosentti jäi alhaiseksi, ja vain noin 25 % kyselyn saaneista työpaikoista vastasi kyselyyn (Opiskelijatilastot 2024).

Koska vastausprosentti on ollut toistuvasti matala, pohdintaa on syntynyt tiimin sisällä siitä, miksi kyselyihin vastataan niin vähän, miten palautteenkeruuta voisi tehostaa sekä miten motivoitaisiin useampia työpaikkojen yhteyshenkilöitä osallistumaan kyselyihin.

4.4 Työelämän haastattelut

Työelämän näkökulmia edustamaan valikoitui kaksi paikallista autokorjaamoa. Koulutuksenjärjestäjällä on ollut molempien korjaamoiden kanssa pitkään yhteistyötä. Molemmissa korjaamoissa on ollut Keudalta opiskelijoita suorittamassa opintoja eteenpäin joko koulutussopimuksella tai oppisopimuksella.

Huolto Hämäläinen Oy:n yrittäjä Matti Hämäläinen toi haastattelussa esille keskeisiä näkökulmia liittyen palautekyselyiden täyttämiseen ja niiden vaikutukseen koulutuksenjärjestäjän rahoitukseen. Hän kertoi, ettei ole ollut täysin tietoinen saapuvien kyselyiden merkityksestä ja niiden suorasta vaikutuksesta ammatillisen koulutuksen järjestäjän rahoitukseen. Hämäläinen korosti, että korjaamon päivittäinen kiire ja hektinen työtahti luovat haasteita palautekyselyihin vastaamiselle. Korjaamoyrittäjänä hän on jatkuvasti kiireinen, ja päivittäinen sähköpostitulva tekee yksittäisten kyselyiden huomaamisesta ja niihin vastaamisesta hankalaa. Hän totesi, että palautekyselyt saattavat helposti hukkuu muiden viestien joukkoon. (Hämäläinen 2024.).

Järvenpään Auto-Arita Oy:n jälkimarkkinointipäällikkö Janne Eerola nosti haastattelussa esiin näkemyksiä, jotka liittyvät palautekyselyiden toteuttamiseen ja niiden merkitykseen ammatillisen koulutuksen rahoituksen näkökulmasta. Keskustelussa korostui erityisesti käytännön arjen vaikutus palautekyselyiden täyttämiseen ja palautteiden keräämisen haasteisiin. (Eerola 2025.).

Eerola toi esille, että autoalan korjaamotoiminnan hektinen arki asettaa haasteita palautekyselyiden täyttämiseksi. Työpäivien ollessa kiireisiä kyselyt, joissa vaaditaan avointa tekstin tuottamista, jäävät helposti täyttämättä. Tällaiset avoimet kysymykset voivat tuntua työläiltä, ja niihin vastaaminen saatetaan kokea ylimääräisenä vaivana kiireisessä työympäristössä. Sen sijaan yksinkertaiset ja nopeasti täytettävät kyselyt, esimerkiksi rasti ruutuun -tyyliset vaihtoehdot, ovat huomattavasti käyttäjäystävällisempiä ja todennäköisesti myös niihin vastaaminen olisi aktiivisempaa. (Eerola 2025.).

Haastattelussa esille nostettu ehdotus palautekeskusteluiden yhdistämisestä arviointiprosessiin sai Eerolalta kannatusta. Hän näki, että palautekeskustelujen käyminen arviointien yhteydessä voisi olla käytännöllinen ja tehokas ratkaisu. Tämä malli tarjoaisi mahdollisuuden kerätä palautetta suoraan autenttisessa tilanteessa, jolloin vastaukset pystyisi antamaan pienemmällä ajankäytöllä arviointikeskustelun yhteydessä. (Eerola 2025.).

5 Tehdyt muutokset

Tehtyjä muutoksia pilotoitiin syksyllä 2024 aloittaneiden ajoneuvomekaniikkoryhmän opiskelijoiden kanssa sekä muutamien yksittäisten jo aiemmin opintonsa aloittaneiden opiskelijoiden kanssa.

5.1 Aloitus- ja lopetuskyselyt

Aloituskyselyiden toteutuksesta päätettiin huolellisesti ja suunniteltiin, että niiden suorittaminen tapahtuisi opettajien valvonnassa ja ohjauksessa. Tavoitteena oli varmistaa, että jokainen opiskelija pääsisi täyttämään kyselyn asianmukaisesti ja rauhallisissa olosuhteissa. Tätä varten opiskelijoille varattiin kyselyn täyttämiseen erikseen aika, jotta heillä olisi mahdollisuus keskittyä kyselyyn ilman kiirettä tai häiriötä. Opiskelijoille annettiin myös käyttöön tietokoneet, jotta he voisivat täyttää kyselyn sujuvasti ilman teknisiä ongelmia.

Opettajat varmistivat, että jokainen opiskelija on saanut opetus- ja kulttuuriministeriöltä kyselyn, joka oli toimitettu opiskelijan henkilökohtaiseen opiskelijasähköpostiin. Opiskelijoille kerrottiin vielä ennen kyselyn täyttämistä sen tärkeydestä ja sen vaikutuksesta oppilaitoksen saamaan rahoitukseen. Kun opiskelija oli täyttänyt kyselyn, hänen oli osoitettava opettajalle, että kysely oli täytetty ja lähetetty onnistuneesti. Tämä käytäntö tehtiin varmistukseksi, jotta kaikki opiskelijat saatiin mukaan prosessiin ja täyttämään vaaditut kyselyt. Näin voitiin varmistaa, että kaikki olivat suorittaneet tämän tärkeän osan opintojen alkuvaihetta.

Lopetuskyselyn osalta kyselyjen vastaamisen organisointi on haasteellisempaa. Lopetuskyselyjen saapuminen valmistuville opiskelijoille kello 08.00–20.00 välisenä aikana mahdollistaa sen, että jokainen opiskelija ei ole välttämättä saanut kyselyä sähköpostiinsa siihen mennessä, kun valmistujaiset ovat oppilaitoksessa. Niiden opiskelijoiden kanssa, jotka ovat saaneet kyselyn, opettaja teettää kyselyyn vastaamisen ohjatusti ennen oppilaitoksesta poistumista. Niitä opiskelijoita, jotka saavat kyselyn myöhemmin, vastuuopettaja muistuttaa henkilökohtaisesti tekstiviestillä.

5.2 Työpaikka- ja työpaikkaohjaajakyselyt

Oppisopimus- ja koulutusopimusten osalta opiskelijoiden työssäoppimista koskevaan käytäntöön tehtiin Keuda-tasoinen sopimustekninen muutos, jolla pyritään muistuttamaan työpaikkaohjaajan ja työpaikan yhteyshenkilöjen tärkeyttä palautteen antamisessa. Muutoksen tarkoituksena on varmistaa, että työpaikkaohjaaja on tietoinen saapuvasta palautekyselystä jokaisen tutkinnon osan suorittamisen jälkeen, jonka opiskelija on suorittanut. Uudessa sopimustekstissä mainitaan selkeästi, että työpaikkaohjaajille lähetetään palautekysely sähköpostiin. Saateviestissä näkyy lähettäjänä Opetushallitus ja viestin otsikko sekä sisältö tulevat osoitteesta no-reply@opintopolku.fi. Tämä varmistaa, että palautekyselyn alkuperä on helposti tunnistettavissa, mikä vähentää viestien huomiotta jäämisen riskiä. Tämän lisäksi työpaikkaohjauksesta vastaava opettaja käy tämän asian läpi, kun käy ensimmäisen kerran valvomassa opiskelijan opintojen etenemistä työpaikalla.

Oppisopimukseen ja koulutusopimukseen on lisätty yksi käytännön työvaihe. Näytön arvioinnin yhteydessä arviointiin osallistuva opettaja muistuttaa henkilökohtaisesti työpaikkaohjaajaa tulevasta palautekyselystä. Tämä muistutus auttaa varmistamaan, että palautekyselyihin vastataan ajallaan. Työpaikkaohjaajat ymmärtävät kyselyn merkityksen osana oppilaitoksen ja työpaikan yhteistyön kehityksen seuranta ja kyselyn tärkeyttä ajatellen koulutuksenjärjestäjän saamaa rahoitusta. Tällä pyritään vahvistamaan palautteenantoa ja tukemaan vuorovaikutusta oppilaitoksen ja työpaikan välillä, mikä on olennaista laadukkaaseen oppilaanohjauksen kannalta.

6 Yhteenveto ja pohdinnat

Ammatillisen koulutuksen rahoitusjärjestelmä on monivaiheinen ja monimutkainen kokonaisuus, johon vaikuttavat useat muuttujat. Näihin kuuluvat muun muassa tutkintojen järjestämiseen liittyvät kulurakenteet, erityistä tukea tarvitsevien

opiskelijoiden määrä, vankilaopetus sekä opiskelijavuosien ja osaamispisteiden kertyminen. Erilaiset painokertoimet lisäävät monimutkaisuutta. Tämä monimutkainen rahoitusmekanismi tekee järjestelmästä vaikeasti hahmotettavan, mikä irrottaa sen oppilaitosten jokapäiväisestä arjesta. Kiireisen opetustyön keskellä rahoituksen perusteita ja sen kehittämismahdollisuuksia ei usein ehditä pohtia.

Kokemusten kautta rahoitusmallin todellisuus voi kuitenkin kirkastua, kuten havaitsin tarkastellessani oman tiimini rahoitusta. Huomasin, että pienillä asioilla voi olla suuri merkitys rahoituksen kertymiseen. Erityisen yllättävää oli opiskelija- ja työelämäpalautteen merkitys rahoituksen osana. Esimerkiksi pelkästään vastaamatta jääneet työelämäkyselyt voivat johtaa merkittäviin taloudellisiin menetyksiin koulutuksen järjestäjälle. Tämä herätti minussa ajatuksen siitä, että kyselyjen käyttö rahoituksen perusteena saattaa olla keino säästää Opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämää rahoitusta. Uskon, että ministeriössä tiedostetaan työelämän ja yritysten hektinen arki, jossa kyselyihin vastaaminen ei nouse ykkösprioriteetiksi.

Kehitystyön tuloksena vastausmääriä onnistuttiin kasvattamaan. Opiskelijoiden aloitus- ja lopetuskyselyiden teettäminen opettajien ohjaamana auttoi nostamaan pilotointiryhmänä toimineiden opiskelijoiden kyselyiden vastausprosentit hyvälle tasolle. Kaikki opiskelijat tekivät aloituskyselyn ja myös lopetuskyselyjen vastausprosenttia saatiin parannettua.

Tulevaisuuden kannalta onkin erityisen tärkeää löytää keinoja aktivoimaan yritysten vastuuhenkilöt vastaamaan työelämäkyselyihin vielä entistä paremmin. Yhtenä kehitysideana voitaisiin harkita jonkinlaista korvausta työnantajille vastineeksi siitä, että he täyttävät palautekyselyn. Korvauksesta voisi sopia esimerkiksi koulutus- tai oppisopimuksessa, jossa työnantajan veloitteeksi kirjattaisiin kyselyn täyttäminen. Tämä voisi toteutua yhteistyön ja kehityksen hengessä ja samalla vahvistaa vuorovaikutusta oppilaitosten ja yritysten välillä. Vaikka kyselyjen kautta tuleva rahoitusosuus pienenee vuonna 2026 muuttuvassa rahoitusmallissa, on siltikin muistettava, että haastavina aikoina jokainen euro on

tärkeässä roolissa, kun ajatellaan ammatillisen koulutuksen tulevaisuutta niin paikallisesti kuin valtakunnallisestikin.

Lähteet

Ammatillinen koulutus uuden edessä. 2024. Verkkojulkaisu. Opetus- ja kulttuuriministeriö. <<https://okm.fi/-/ammatillinen-koulutus-on-uuden-edessa>>. Luettu 20.10.2024

Ammatillisen koulutuksen rahoitus A. 2024. Verkkoaineisto. Opetus- ja kulttuuriministeriö. <<https://okm.fi/ammatillisen-koulutuksen-hallinto-ja-rahoitus>>. Luettu 12.2.2024

Ammatillisen koulutuksen rahoitus B. 2024. Verkkoaineisto. Opetushallitus. <<https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/Ammatillisen%20koulutuksen%20rahoitus%202024.pdf>>. Luettu 29.11.2024

Ammatillisen koulutuksen toiminnanohjauksen kokeilulla ja rahoitusuudistuksella parempaa vaikuttavuutta ja työllisyyttä. 2024. Verkkoaineisto. Opetus- ja kulttuuriministeriö. <<https://valtioneuvosto.fi/-/1410845/ammatillisen-koulutuksen-toiminnanohjauksen-kokeilulla-ja-rahoitusuudistuksella-parempaa-vaikuttavuutta-ja-tyollisyytta>>. Luettu 27.11.2024

Ammatillisen koulutuksen työelämäpalaute – koulutuksen järjestäjälle. 2024. Verkkoaineisto. Opetushallitus. <<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/ammatillisen-koulutuksen-tyoelamapalaute-koulutuksen-jarjestajalle>>. Luettu 5.12.2024

Eerola, Janne. 2024. Jälkimarkkinointipäällikkö. Järvenpään Auto-Arita Oy. Järvenpää. Puhelinhaastattelu 16.1.2024

Hämäläinen, Matti. 2024. Toimitusjohtaja. Huolto Hämäläinen Oy. Järvenpää. Puhelinhaastattelu 20.11.2024

Kampukset ja pedagoginen toiminta Keudan organisaatorakenteessa. 2024. Keudan henkilökunnan Intra. <<https://edukeuda.sharepoint.com/sites/intra-meista/sitepages/Pedagoginen-toiminta-Keudan-organisaatorakenteessa.aspx>>. Luettu 3.5.2024

Keuda organisaatorakenne sekä kuvaus koulutuskuntayhtymästä. 2024. Keudan henkilökunnan Intra. <<https://edukeuda.sharepoint.com/sites/intra-meista/Jaetut%20asiakirjat/Forms/AllItems.aspx?id=%2Fsites%2Fintra-meista%2FJaetut%20asiakirjat%2FKeudan%20organisaatiodiat%2FOrganisaatorakenne%202025%2FKeudan%20organisaatorakenne%202025%2Epdf&parent=%2Fsites%2Fintra-meista%2FJaetut%20asiakirjat%2FKeudan%20organisaatiodiat%2FOrganisaatorakenne%202025&p=true&ga=1>>. Luettu 6.12.2024

Keudan uusi organisaatorakenne on vahvistettu. 2024. Verkkoaineisto. Keudan henkilökunnan Intra. <<https://edukeuda.sharepoint.com/sites/intra-meista/SitePages/uutiset-Keudan-uusi-organisaatorakenne-on-vahvistettu.aspx>>. Luettu 18.10.2024

Kuntayhtymän johtaja Riikka-Maria Yli-Suomun kirje henkilöstölle. 2024. Keudan henkilökunnan Intra. <<https://edukeuda.sharepoint.com/sites/intra-meista/SitePages/uutiset-Kuntayhtym%C3%A4n-johtaja-Riikka-Maria-Yli-Suomun-kirje-henkil%C3%B6st%C3%B6lle.aspx>>. Luettu 3.10.2024

Laki opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta. 2009. Verkkoaineisto. Finlex. <<https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2009/20091705>>. Luettu 12.2.2024

Opetus- ja kulttuuriministeriön asetus ammatillisen koulutuksen rahoituksen laskentaperusteista. 2020. Verkkoaineisto. Finlex. <<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2020/20201244#Pidm46111191794608>>. Luettu 12.2.2024.

Opetus ja kulttuuritoimen rahoitus- yksikköhintojen ja rahoituksen määräytyminen vuonna 2024. 2024. Verkkoaineisto. Opetushallitus. <https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/Opetus_ja_kulttuuritoimen_rahoytus_2024.pdf>. Luettu 27.11.2024

Opiskelija- ja työelämäpalauterahoitus. 2023. Verkkoaineisto. Opetus- ja kulttuuriministeriö. <https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/Opiskelija-%20ja-%20ty%C3%B6el%C3%A4m%C3%A4palauterahoitus%2C%2027%2004%202023%20Kari%20Korhonen%20OKM_0.pdf>. Luettu 29.11.2024

Opiskelijatilastot. 2024. Verkkoaineisto. Keuda PowerBi. <<https://app.powerbi.com/groups/me/apps/e4a12f07-c229-4224-b9f2-ca3c0ee82d2f/reports/21238a89-025f-4dbf-92b3-df095fa46feb/ReportSection?experience=power-bi>>. Luettu 6.10.2024

Peltola, Johannes. 2024. Asiantuntija. Opetus- ja kulttuuriministeriö. Helsinki. Sähköposti 3.9.2024

Pääministeri Orpon hallituksen kehysriihi 15.–16.4. 2024. Verkkoaineisto. Valtioneuvosto. <[https://valtioneuvosto.fi/documents/10616/199806183/Hallituksen%20p%C3%A4%C3%A4t%C3%B6kset%20uusista%20menosopeutuksista%2016.4.2024%20\(korjattu%2017.4.\)/645e2425-1523-3e86-d2c2-17301e1662f7/Hallituksen%20p%C3%A4%C3%A4t%C3%B6kset%20uusista%20menosopeutuksista%2016.4.2024%20\(korjattu%2017.4.\).pdf?t=1713362187432](https://valtioneuvosto.fi/documents/10616/199806183/Hallituksen%20p%C3%A4%C3%A4t%C3%B6kset%20uusista%20menosopeutuksista%2016.4.2024%20(korjattu%2017.4.)/645e2425-1523-3e86-d2c2-17301e1662f7/Hallituksen%20p%C3%A4%C3%A4t%C3%B6kset%20uusista%20menosopeutuksista%2016.4.2024%20(korjattu%2017.4.).pdf?t=1713362187432)>. Luettu 7.10.2024

OKM:n talousarvioesitys 8,45 miljardia euroa vuodelle 2025. 2024. Verkkoaineisto. Opetus- ja kulttuuriministeriö. <<https://okm.fi/-/okm-n-talousarvioesitys-8-45-miljardia-euroa-vuodelle-2025>>. Luettu 27.11.2024

Tietoa aikuiskoulutusetuuksien lakkauttamisesta. 2024. Verkkoaineisto. Työllisyysrahasto. <<https://www.aikuiskoulutustuki.fi/ajankohtaista-aikuiskoulutustuesta/>>. Luettu 20.10.2024

Tietoa Keudasta. 2024. Verkkoaineisto. Keuda.fi. <<https://www.keuda.fi/keuda/tietoa-keudasta/>>. Luettu 2.3.2024

Työpaikoilta kerättävä työelämäpalaute. 2024. Verkkoaineisto. Opetus- ja kulttuuriministeriö. < <https://www.oph.fi/kehittaminen/tyopaikoilta-kerattava-tyoelamapalaute>>. Luettu 5.12.2024